

Jednatel je statutární orgán jednající jménem společnosti s ručením omezeným, zatímco prokurista je zástupcem společnosti jednající za společnost (v rámci úkonů týkajících se podniku).

U jednatele společnosti s ručením omezeným se do obchodního rejstříku zapisuje způsob, jakým jedná jménem společnosti, zatímco u prokuristy se zapisuje pouze způsob jeho podepisování za společnost (způsob, jakým činí svůj podpis), a pouze je-li prokuristů více, zapisuje se určení, zda jde o prokuru samostatnou nebo společnou. Za způsob podepisování prokuristy tedy nelze považovat údaj o tom, že podepisuje společně se statutárním orgánem.

Z odůvodnění.

Návrhem ze dne 9. července 1998 se společnost s ručením omezeným domáhala zápisu změn do obchodního rejstříku spočívajících ve výmazu jednatele Mag. K. B., zápisu jednatele Mag. M. S., a prokuristky Ing. S. K. a způsobu jednání prokuristy tak, že "prokurista podepisuje vždy společně s jedním jednatelem."

Krajský obchodní soud v Praze usnesením ze dne 20. listopadu 1998, č.j. F 47329/98/C 40226/03-110 do obchodního rejstříku zapsal změnu v osobě jednatele. Jako prokuristku zapsal Ing. S. K. Návrh na zápis způsobu zastupování společnosti prokuristou zamítl. Jako důvod zamítnutí uvedl, že prokurista není statutárním orgánem společnosti, když "za společnou, když "za společnost s ručením omezeným jedná a podepisuje jednatel společnosti". Podle soudu prvního stupně by v případě zapsání navržené skutečnosti došlo k omezení možnosti způsobu zastupování v širším rozsahu, než toto omezení připouští § 133 odst. 1 ObchZ.

Proti usnesení soudu prvního stupně v jeho zamítavém výroku podal navrhovatel v zákonné lhůtě odvolání. Odvolatel poukázal na úpravu způsobu jednání jednatele společnosti ve společenské smlouvě (je-li jmenován pouze jeden navrhovatel, zastupuje společnost samostatně, je-li jmenováno více jednatele, je společnost zastupována dvěma jednatelem). Podle odvolatele zápisem navrženého způsobu jednání prokuristy nedochází k omezení možnosti zastupování společnosti, ale pouze ke specifikaci způsobu, jakým prokurista podepisuje za společnost. V rámci prokury je oprávněn zastupovat společnost prokurista s tím, že podepisuje vždy s jedním jednatelem. Odvolatel navrhl zrušit odvoláním napadenou část usnesení soudu prvního stupně a věc mu v tomto rozsahu vrátit k dalšímu řízení.

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací dospěl k závěru, že odvolání není důvodné, přičemž shledal ještě další důvody zamítnutí, než soud prvního stupně.

Předně je nutné důsledně odlišit způsob jednání jménem společnosti a způsob jednání za společnost, tedy způsob jejího zastupování. Podle § 13 odst. 1, 2 ObchZ právnická osoba jedná statutárním orgánem nebo za ni jedná zástupce, přičemž ustanovení obchodního zákoníku o jednotlivých obchodních společnostech a družstvu určují statutární orgány, jejichž jednání je jednáním podnikatele. Podle § 133 odst. 1 ObchZ je statutárním orgánem společnosti s ručením omezeným jeden nebo více jednatele. Podle § 14 odst. 1 ObchZ prokurou zmocňuje podnikatel prokuristu ke všem právním úkonům, k nimž dochází při provozu podniku, i když se k nim jinak vyžaduje zvláštní plná moc. Z uvedeného tedy plyne, že jednatel(é) společnosti s ručením omezeným jsou jejími statutárními orgány jednajícími jménem společnosti. Oproti tomu prokurista je zmocněncem společnosti, jenž společnost (coby podnikatele) zastupuje ve všech právních úkonech, k nimž dochází při provozu podniku. Zatímco jednatel je tedy statutární orgán jednající jménem společnosti, prokurista je zástupcem společnosti jednající za společnost (v rámci úkonů týkajících se podniku).

Podle § 28 odst. 1 písm. e) ObchZ se do obchodního rejstříku zapisuje jméno a bydliště osoby nebo osob, které jsou statutárním orgánem nebo jeho členy s uvedením způsobu, jakým jedná jménem společnosti. Podle § 14 odst. 6 ObchZ návrh na zápis prokury do obchodního rejstříku musí obsahovat jméno a bydliště prokuristy a způsob, jakým za podnikatele podepisuje. Byla-li prokura udělena více osobám, musí návrh obsahovat i určení, zda každý prokurista může jednat samostatně, popřípadě kolik prokuristů musí jednat společně. Podle § 28 odst. 1 písm. g) ObchZ se do obchodního rejstříku zapisuje jméno prokuristy a jeho bydliště. Z uvedeného tedy plyne, že u jednatele společnosti s ručením omezeným se do obchodního rejstříku zapisuje způsob, jakým jedná jménem společnosti, zatímco u prokuristy se zapisuje pouze způsob jeho podepisování za společnost a pouze je-li prokuristů více, zapisuje se určení, zda jde o prokuru samostatnou či společnou.

Zásadním rozdílem mezi jednatelem a prokuristou v souvislosti se zápisem do obchodního rejstříku tedy je, že u jednatele(ů) se do obchodního rejstříku zapisuje způsob, jakým jedná jménem společnosti, neboť jeho jednání je přímo jednáním společnosti. U prokuristy jako zástupce společnosti se do obchodního rejstříku zapisuje pouze způsob, jak se za společnost podepisuje. Směšovat způsob jednání jménem společnosti a jednání za společnost (zastupování společnosti) tak, jak to učinil navrhovatel, nelze. Zápis skutečnosti, že "prokurista podepisuje vždy společně s jedním jednatelem", by znamenal, že prokurista je postaven na roveň jednatelem, tedy že je také statutárním orgánem společnosti, což ovšem není. I pokud by byl řečený způsob jednání vyložen pouze jako způsob podepisování prokuristy (přičemž faktický způsob podepisování prokuristky v daném případě vůbec nebyl navržen), pak ani v tomto případě nemůže být do obchodního rejstříku zapsán, neboť jak bylo výše uvedeno, do obchodního rejstříku se zapisuje pouze to, jak se prokurista za podnikatele podepisuje - tedy jak činí svůj podpis, nikoli s kým tento podpis činí, tedy na čí souhlasnou vůli je jeho podpis vázán. Tento závěr plyne rovněž i ze samotného ust. § 14 odst. 6 ObchZ, v

němž se odlišuje způsob podepisování prokuristy od určení, zda prokurista může jednat samostatně v případě, že je prokura udělena více osobám. Za způsob podepisování prokuristy tedy nelze považovat údaj o tom, že podepisuje společně se statutárním orgánem. Do obchodního rejstříku se zapisuje pouze vlastní způsob podepisování prokuristy za podnikatele, tedy způsob, jakým činí svůj podpis, a toliko v případě, že je prokuristů více, i údaj o tom, zda jde o samostatnou či společnou prokuru.

K závěru soudu prvního stupně je nutné poznamenat, že navržený zápis způsobu jednání, resp. podepisování, by kromě výše uvedených důsledků znamenal nepřístupnou ingredienci do zákonem stanovené možnosti omezení jednání jednatelů. Podle § 133 odst. 2 ObchZ omezit jednatelská oprávnění může pouze společenská smlouva, statovy nebo valná hromada a takové omezení je vůči třetím osobám neúčinné.

Ze všech výše uvedených důvodů odvolací soud podle § 219 OSŘ usnesení soudu prvního stupně v odvoláním napadené zamítavé části jako správné potvrdil.